

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะได้กล่าวสรุปถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
2. เพื่อศึกษาปัญหาการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 22 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ กลุ่ม ครู อาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนละ 5 คน จำนวน 22 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 107 คน (เป็นโรงเรียนที่มีครูทั้งหมด จำนวน 3 คน 1 โรงเรียน มีครูทั้งหมด จำนวน 4 คน 1 โรงเรียน)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นใช้กับกลุ่มผู้บริหาร แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ และสถานภาพของโรงเรียน
มีลักษณะเป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะการตัดสินใจสั่งการ ของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และปัญหาการตัดสินใจสั่งการ ใน
งานบริหารการศึกษา 6 งาน ที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติในโรงเรียนมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์
แบบมีโครงสร้างปลายเปิด (Openended Structured Interview)

2.2 แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นใช้กับกลุ่มอาจารย์ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถานภาพของ
โรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในงานบริหารการศึกษา 6 งาน
ที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบกำหนดให้เลือกตอบ
(Check list)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์และการสอบถาม ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บ
รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง กลุ่มผู้บริหารรวมทั้งสิ้น จำนวน 22 คน สัมภาษณ์ได้ จำนวน 22 คน
คิดเป็นร้อยละ 100 กลุ่มอาจารย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 107 คน สอบถามได้ จำนวน 107 คน
คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะเครื่องมือ ดังนี้

4.1 แบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่า

ร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และปัญหาการตัดสินใจสั่งการในงานบริหารการศึกษา 6 งาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและฐานนิยม (Mode)

4.2 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและฐานนิยม

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบ และสถานภาพของโรงเรียน

1.1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร และครู อาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มผู้ตอบ ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ในด้านอายุ ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-45 ปี อาจารย์ส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 36-40 ปี ในด้านวุฒิทางการศึกษา ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ส่วนใหญ่ มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ในด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ผู้บริหารส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงานในตำแหน่ง 6-10 ปี อาจารย์ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่ง 16-20 ปี

1.2 สถานภาพของโรงเรียน ผู้ตอบส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษา มีการจัดทำแผนภูมิการจ้ดองค์การหรือแผนภูมิการบริหารงานของโรงเรียน และส่วนใหญ่เป็นแผนภูมิแบบมีสายการบังคับบัญชาและงานที่ปรึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี และ/หรือปฏิทินปฏิบัติงาน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนโยบายและวัตถุประสงค์ แผนงาน/

โครงการ ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงาน ระยะเวลาดำเนินการ ผลที่คาดว่าจะได้รับ ในด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน ส่วนใหญ่แก้ปัญหาเป็นขั้นตอน แต่ไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ การมอบอำนาจในการบริหาร ผู้บริหารส่วนใหญ่มอบอำนาจในการบริหารให้ผู้ช่วยผู้บริหารดำเนินการแทน ในด้านการจัดเก็บข้อมูล โรงเรียนส่วนใหญ่จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และส่วนใหญ่นำไปใช้ในการควบคุมกำกับงาน และการบริหารงาน

ตอนที่ 2 ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.1 ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในงานบริหารการศึกษา 6 งาน สรุปได้ดังนี้

2.2.1 งานวิชาการ ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือกร่วมกับกลุ่มผู้ได้บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจโดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในทุกเรื่อง อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 1 คือ "ผู้บริหารตัดสินใจด้วยตนเองโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่" ในเรื่อง การนิเทศครู อาจารย์ในโรงเรียน และใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือก ร่วมกับกลุ่มผู้ได้บังคับบัญชาแล้วทำการตัดสินใจ โดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในเรื่องการจัดหา และผลิตสื่อการเรียนการสอน การกำหนดวิชาเลือกในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพของโรงเรียน การวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน การจัดทำโครงการทางวิชาการของโรงเรียน การจัดกิจกรรมทางวิชาการ การสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนอ่อน การกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน การจัดชั้นเรียนของโรงเรียน และการแต่งตั้งครู อาจารย์ รับผิดชอบงานห้องสมุดโรงเรียน

2.1.2 งานบุคลากร ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในการบริหารงานบุคลากร

ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 1 คือ "ผู้บริหารตัดสินใจด้วยตนเองโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่" ในเรื่อง การพิจารณาความดีความชอบของครู อาจารย์ ในโรงเรียนและใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือกร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจโดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในเรื่อง การจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ ครู อาจารย์ในโรงเรียน การควบคุมดูแลความประพฤติของครู อาจารย์ให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัย การสับเปลี่ยนหน้าที่ครู อาจารย์เพื่อความเหมาะสม การจัดครูเข้าสอนและมอบหมายงานอื่น ๆ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครู อาจารย์ในโรงเรียนไปอบรมสัมมนาหรือศึกษาดูงาน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 1 คือ "ผู้บริหารตัดสินใจด้วยตนเองโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่" ในเรื่องการพิจารณาความดีความชอบของครู อาจารย์ในโรงเรียน และการควบคุมดูแลความประพฤติของครู อาจารย์ให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัย ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือกร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจโดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในเรื่อง การจัดสวัสดิการให้แก่ครู อาจารย์ในโรงเรียน การจัดครูเข้าสอนประจำชั้น ประจำวิชา การส่งเสริมสนับสนุนให้ครู อาจารย์ในโรงเรียนไปอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน การสับเปลี่ยนหน้าที่ของครู อาจารย์เพื่อความเหมาะสม

2.1.3 งานกิจการนักเรียน ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของ

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือกร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจโดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในทุกเรื่อง คือ การจัดแผนงาน/โครงการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลน การควบคุมดูแลสุขภาพอนามัยของนักเรียน การควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัย และการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือกร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจ โดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในทุกเรื่อง คือ การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน การกำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลน การจัดกิจกรรม ควบคุมดูแล สุขภาพอนามัยของนักเรียน และการควบคุมดูแลความประพฤติของ

นักเรียนให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน

2.1.4 งานธุรการและการเงิน ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในการบริหารงานธุรการและการเงิน ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 4 คือ "ผู้บริหารอภิปรายปัญหา ร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วพิจารณาตัดสินใจด้วยตนเอง" ในเรื่อง การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานธุรการ การเงิน และพัสดุของโรงเรียน และการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยอาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือก ร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจ โดยให้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในเรื่อง การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การดำเนินงานจัดซื้อ จัดจ้าง และซ่อมแซม วัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 1 คือ "ผู้บริหารตัดสินใจด้วยตนเองโดยใช้ข้อมูลที่มียู่" ในเรื่อง การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ธุรการการเงินและพัสดุของโรงเรียน ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือก ร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจโดยให้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในเรื่อง การกำหนดแผนประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน การพิจารณาจัดซื้อ จัดจ้าง และซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ การจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย อาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์และเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน

2.1.5 งานอาคารสถานที่ ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในการบริหารงานอาคารสถานที่ ผู้บริหารส่วนใหญ่ ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 4 คือ "ผู้บริหารอภิปรายปัญหา ร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วพิจารณาตัดสินใจด้วยตนเอง" ในเรื่อง การอนุญาตให้บุคคลภายนอกใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือก ร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจโดยให้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในเรื่อง การตกแต่งดูแลอาคารสถานที่ของโรงเรียน และการวางแผนเกี่ยวกับการก่อสร้าง ปรับปรุงอาคารสถานที่ของโรงเรียน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือก ร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา

แล้วทำการตัดสินใจโดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในทุกเรื่อง ได้แก่ การตกแต่ง ดูแลอาคาร สถานที่ของโรงเรียน การก่อสร้างซ่อมแซม ปรับปรุง อาคาร สถานที่ของโรงเรียน และการอนุญาตให้บุคคลภายนอกใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2.1.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหาประเมินทางเลือกร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วทำการตัดสินใจโดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในทุกเรื่อง ได้แก่ การจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การจัดกิจกรรมที่ร่วมมือกับชุมชนเกี่ยวกับงานประเพณี วัฒนธรรม และกิจกรรมสาธารณะ การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหาประเมินทางเลือกร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วทำการตัดสินใจโดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในทุกเรื่อง ได้แก่ การกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่ร่วมมือกับชุมชน เกี่ยวกับงานประเพณีวัฒนธรรมและกิจกรรมสาธารณะ การจัดโครงการ/กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.2 ปัญหาการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ปัญหาการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในงานบริหารการศึกษา ทั้ง 6 งาน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วอยู่ในระดับต่ำ แต่ละเรื่องมีค่าความถี่ 1-5 (N=22) กล่าวโดยสรุปปัญหาของการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารอยู่ที่สถานแวดล้อมต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ เช่น ครู อาจารย์ บางท่านมีความรู้ ความสามารถไม่เหมาะสมกับงานที่จะปฏิบัติ การขาดครู อาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะเรื่อง เช่น พลศึกษา ดนตรี งานเลือกในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ จำนวนครู อาจารย์ ที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับชั้นเรียนหรืองานที่จะปฏิบัติ ครู อาจารย์ บางท่านขาดความกระตือรือร้นในการ

พัฒนาตนเองและการปฏิบัติงาน การขาดข้อมูลเพื่อประกอบในการตัดสินใจ การขาดแคลนเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพนักเรียน ระเบียบปฏิบัติของทางราชการมีหลายขั้นตอนและล่าช้า สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียนเปลี่ยนแปลง และความคิดเห็นของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ปัญหาของการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะตัดสินใจ เช่น การนิเทศภายในโรงเรียน นอกจากนี้ ปัญหาของการตัดสินใจสั่งการยังเกิดจากลักษณะของปัญหา คือ เป็นปัญหาที่แก้ได้ยาก เช่น การขาดแคลนงบประมาณ การไม่สามารถเลือกผู้ร่วมงานได้ เป็นต้น

การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยมีข้อค้นพบที่ผู้วิจัยเห็นสมควรนำมาอภิปรายผลและเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับสถานการณ์ของโรงเรียน ที่น่าสังเกตและสมควรนำมาอภิปรายผล ได้แก่ ข้อค้นพบของการแก้ปัญหาในโรงเรียน ปรากฏว่าผู้ตอบเห็นว่าดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนมีความถี่สูงสุด แต่เมื่อให้ผู้ตอบระบุลำดับที่ของขั้นตอนในการแก้ปัญหาตามกระบวนการและขั้นตอนในการตัดสินใจ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้ 6 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 วิเคราะห์วัตถุประสงค์ที่แท้จริง
- ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา
- ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ปัญหา
- ขั้นที่ 4 กำหนดเกณฑ์ประเมินผลทางปฏิบัติ
- ขั้นที่ 5 รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทางปฏิบัติ
- ขั้นที่ 6 ตัดสินใจ

พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาไม่ถูกต้องมีความถี่สูงสุดถึงร้อยละ 65.05 เมื่อแยกประเภทผู้ตอบ กลุ่มผู้บริหารระบุลำดับขั้นตอนไม่ถูกต้องถึงร้อยละ 75.22 สุ่มส่งผลถึงประสิทธิภาพของการตัดสินใจสั่งการ สุรนันท์ ยันต์ทอง (2526) กล่าวว่า "การจะ

เป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างชาญฉลาดและมีประสิทธิภาพได้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจในกระบวนการของการตัดสินใจ และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบและส่งผลถึงการตัดสินใจ" ในความเห็นของผู้วิจัย ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการตัดสินใจ และสามารถตัดสินใจสั่งการอย่างเป็นขั้นตอนได้ โดยเฉพาะขั้นตอนที่อาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น เพื่อที่จะทำให้การตัดสินใจสั่งการมีความถูกต้องมากที่สุด และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ข้อค้นพบที่น่าสนใจเกิดอย่างเด่นชัด และสมควรนำมาอภิปราย ได้แก่ ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหาร ในงานบริหารการศึกษา ทั้ง 6 งาน คืองานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละงานพบว่า

2.1 งานวิชาการ กลุ่มผู้บริหารเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือกร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วทำการตัดสินใจ โดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" ในทุกเรื่อง กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่ เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 ในทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องกรณีเหตุ ครู อาจารย์ ในโรงเรียน กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 1 คือ "ผู้บริหารตัดสินใจด้วยตนเองโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่" ทั้งนี้กลุ่มอาจารย์อาจจะพิจารณาจากหน้าที่ของผู้บริหาร ในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งต้องดำเนินการพิเศษภายในโดยตรง ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่ทำหน้าที่พิเศษการศึกษาภายในโดยตรง หน้าที่นี้ผู้บริหารโรงเรียนจะไม่สามารถมอบอำนาจความรับผิดชอบในส่วนสำคัญของงานให้แก่ผู้อื่นได้เลย ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนเล็กหรือใหญ่ จะต้องมีความรับผิดชอบทั้งด้านการบริหาร และการนิเทศการศึกษาควบคู่กันไป กลุ่มอาจารย์จึงมีความเห็นว่าเรื่องนี้ผู้บริหารควรตัดสินใจสั่งการด้วยตนเอง โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ แต่หากพิจารณาถึงวิธีการพิเศษภายในโรงเรียน ที่ต้องใช้เทคนิควิธีหลากหลาย เช่น การประชุม การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การให้คำปรึกษาหารือ การสนทนาทางวิชาการ การสาธิตการสอน การพาไปศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนควรจะตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5

นั่นคือ ผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา ควรจะได้ประชุมอภิปรายปัญหาพร้อมกัน แล้วทำการตัดสินใจ โดยให้ความเห็นสอดคล้องกันจะเหมาะสมกว่า เพราะก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ญญโณ สาทร (2526) ที่กล่าวไว้ว่า การให้โอกาสแก่ทุกคนเข้าร่วมตัดสินใจสิ่งการนั้น นอกจากจะทำให้การตัดสินใจแม่นยำเพราะมีข้อมูลกว้างขวางแล้วยังเป็นประโยชน์ในการบำรุงขวัญ และช่วยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาร่วมมือกับผู้บริหารมากขึ้นในการปฏิบัติงาน เพราะเขารู้ดีว่าเขาเองเป็นเจ้าของเรื่อง และเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบอย่างเต็มที่ การปฏิบัติงานก็จะมีประสิทธิภาพ

2.2 งานบุคลากร กลุ่มผู้บริหาร เห็นว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสิ่งการด้วยวิธีที่ 1 คือ "ผู้บริหารตัดสินใจด้วยตนเองโดยใช้ข้อมูลที่มืออยู่" ในเรื่องการพิจารณาความดีความชอบของครู อาจารย์ ในโรงเรียน ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ใช้วิธีการตัดสินใจสิ่งการด้วยวิธีที่ 5 กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสิ่งการด้วยวิธีที่ 1 ในเรื่องการพิจารณาความดีความชอบของครู อาจารย์ ในโรงเรียน และการควบคุมดูแลความประพฤติของครู อาจารย์ ให้ปฏิบัติตามระเบียบ วินัย ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ใช้วิธีการตัดสินใจสิ่งการด้วยวิธีที่ 5 ซึ่งลักษณะการตัดสินใจสิ่งการด้วยวิธีที่ 1 ใน 2 เรื่องดังกล่าวของกลุ่ม อาจารย์ อาจพิจารณาจากอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร โดยเฉพาะเรื่องการพิจารณาความดีความชอบของครู อาจารย์ ในโรงเรียนที่กลุ่มอาจารย์และกลุ่มผู้บริหารเห็นว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ตัดสินใจสิ่งการด้วยวิธีที่ 1 นั้น เป็นเรื่องที่มีระเบียบปฏิบัติชัดเจนดังที่ รังสรรค์ บัวจุม (2533) สรุปไว้ว่า การเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีของข้าราชการ นอกจากยึดหลักการในการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีแล้ว จะต้องให้เป็นไปตามหลักการมาตรา 59 มาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 และกฎ ก.พ. ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2519) ในมาตรา 60 การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครู ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโดยคำนึงถึงคุณภาพ ปริมาณของตำแหน่ง และผลการปฏิบัติงานที่ได้ปฏิบัติมาการรักษาวินัย ตลอดจนความสามารถ ความอดุสาหะในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) กำหนดในกฎ ก.ค. โดยทั่วไปการปฏิบัติเกี่ยวกับการตัดสินใจสิ่งการในการพิจารณาความดีความชอบ มักเป็นเรื่องที่สร้างขวัญกำลังใจหรือทำลายขวัญกำลังใจผู้ร่วมงาน และทำให้เกิดความขัดแย้งของกลุ่มผู้ร่วมงานได้เสมอ เนื่องจากเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ซึ่งทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน ดังนั้นการตัดสินใจสิ่งการด้วยวิธีที่ 1

ซึ่งผู้บริหารตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่จึงไม่เพียงพอ ผู้บริหารและครูอาจารย์ ควรได้มีการประชุมอภิปรายปัญหาประเมิณทางเลือกร่วมกัน แล้วผู้บริหารตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 4 หรือวิธีที่ 5 จะทำให้ผู้ร่วมงานพอใจและมีความรู้สึกยอมรับมากกว่าการที่ผู้บริหารตัดสินใจด้วยตนเองโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ ดังที่ กิติมา ปรีดีติลล (2529) กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคลนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้ร่วมกันใช้ความคิดเห็นตัดสินปัญหาและเลือกทางเลือกที่ดี ซึ่งการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้สมาชิกมีความกระตือรือร้น มีความพอใจในสิ่งที่ต้องการ มีความรู้สึกเป็นที่ยอมรับซึ่งผลที่ตามมาคือความพอใจในการตัดสินใจสั่งการ ปัญหาข้อขัดแย้งย่อมไม่เกิดขึ้น

2.3 งานกิจการนักเรียน กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 ในทุกเรื่อง และกลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 ในทุกเรื่องเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธาณี กาทอง (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 5 เกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งการในการบริหารโรงเรียน สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมทุกขนาด ในเขตการศึกษา 5 ในด้านกิจการนักเรียน ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมิณทางเลือกร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วทำการตัดสินใจโดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" และผลการศึกษานฤติกรรมการตัดสินใจสั่งการในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารการศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ของ รุ่งสฤษฏ์ ศรีวิชัย (2525) พบว่า เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กจะตัดสินใจและสั่งการโดยอาศัยข้อมูลจากผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วตัดสินใจด้วยตนเอง (ร้อยละ 35.23) ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่จะตัดสินใจสั่งการโดยเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมพิจารณารวบรวมความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจ ส่วนผู้วิจัยเห็นว่า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้บริหารและครูในโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงานทุกเรื่อง นักเรียนจึงจะมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียน ที่มุ่งหวังที่จะพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพและความรู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และช่วยส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีในการอยู่ร่วมกันกับคนอื่น รู้จักใช้พลังส่วนที่เกินออกไปในทางสร้างสรรค์และมีประโยชน์ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะดำเนินการเพียงลำพังได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่าย

2.4 งานธุรการและการเงิน กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 4 ในเรื่อง การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานธุรการ การเงิน และพัสดุของโรงเรียน และในเรื่องการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 ในเรื่อง การดำเนินงานจัดซื้อ จัดจ้าง และซ่อมแซม วัสดุ ครุภัณฑ์ ของโรงเรียน และการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 1 ในเรื่อง การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ธุรการ การเงิน และพัสดุของโรงเรียน ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 ในเรื่องอื่น ๆ ข้อสังเกตของการตัดสินใจสั่งการในงานธุรการและการเงิน คือ ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารในเรื่องการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ธุรการ การเงิน และพัสดุของโรงเรียนกลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มอาจารย์ มีความเห็นแตกต่างกันมาก ในสภาพความเป็นจริงโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดเล็กมากที่สุดถึงขนาดกลาง ซึ่งมีจำนวนครูพอดีกับชั้นเรียน ผู้บริหารมักปฏิบัติงานธุรการด้วยตนเอง ส่วนงานการเงินและพัสดุจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบตามระเบียบ แต่ผู้บริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานและ "ควบคุมงานการเงินและพัสดุของโรงเรียนให้ปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529) เหตุดังกล่าวผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจึงให้ความสำคัญแก่งานธุรการ การเงิน และพัสดุมากกว่างานด้านอื่น ๆ โชคชัย ไกรนรา (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทรรศนะของครูต่อบทบาทการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า "โรงเรียนมีผลการปฏิบัติงานธุรการและการเงินมากที่สุด" ซึ่งสอดคล้องกับ พรจันทร์ พรศักดิ์กุล (2528) ได้ศึกษาผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดระนอง พบว่า "โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีผลการปฏิบัติงานด้านธุรการและการเงินอยู่ในระดับสูง" ดังนั้น การดำเนินงานงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ของโรงเรียนจึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารโรงเรียน แต่ละโรงเรียนจะพิจารณาการตัดสินใจสั่งการเป็นสำคัญ ซึ่งควรจะเป็นวิธีที่ถูกต้องตามระเบียบ

2.5 งานอาคารสถานที่ กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 4 ในการอนุญาตให้บุคคลภายนอกใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน ส่วนในเรื่อง

อื่น ๆ ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 ในทุกเรื่อง ทั้งนี้ในทางปฏิบัติผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ กำกับติดตามผลการใช้ การบำรุงรักษา การตกแต่ง รวมทั้งการควบคุมการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้เป็นไปตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแบบแผนของทางราชการที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529) และ คณะครูในโรงเรียนต้องมีส่วนรับผิดชอบกับผู้บริหาร ดังนั้นการใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 4 คือ ผู้บริหารอภิปรายปัญหาพร้อมกับผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วพิจารณาตัดสินใจด้วยตนเอง โดยอาจจะยอมหรือไม่ยอมให้ความเห็นของกลุ่มมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ น่าจะเป็นวิธีที่ถูกต้องวิธีหนึ่ง

2.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะการตัดสินใจสั่งการในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มผู้บริหาร เห็นว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 ในทุกเรื่อง และกลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 ในทุกเรื่อง เช่นกันซึ่ง นับว่าเป็นวิธีการตัดสินใจที่ดี นพพงษ์ บุญจิตราดลย์ (2526) กล่าวว่า โรงเรียนและชุมชนจะต้องเป็นของคู่กันเสมอ เพราะมนุษย์ต้องมีระบบการถ่ายทอดความรู้สึกต่าง ๆ ที่เหมาะสมให้กับคนรุ่นหลัง เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคม โรงเรียนจึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้ อย่างเป็นระบบ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากชุมชนในรูปภาษี และความช่วยเหลือพิเศษ ดังนั้นโรงเรียนจึงมีผูกพันทางกฎหมาย ศีลธรรม และความรับผิดชอบร่วมกับชุมชน ประชาชนมีส่วนเป็นเจ้าของ และอุปถัมภ์โรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนจำเป็นต้องเป็นกระบวนการสองทาง คือ โรงเรียนมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน ให้ข่าวสารกับชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมการพัฒนาสนับสนุนโรงเรียนในเวลาเดียวกัน

เมื่อพิจารณาลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในงานบริหารการศึกษา ทั้ง 6 งาน โดยส่วนรวมพบว่ากลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์เห็นว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหาประเมิณทางเลือกร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วทำการตัดสินใจ โดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" เป็นส่วนใหญ่ในทุกงานซึ่งเป็นสิ่งดี สุเมธ เดียววิเศษ (2527) กล่าวว่า "การวินิจฉัยสั่งการที่ดีและถูกต้องมิใช่อะไรที่ผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียว แต่จะต้องได้รับความ

ร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ ด้วย" วินัย สมมิตร (2522) ได้ศึกษากระบวนการตัดสินใจ
 สิ่งการในวิทยาลัยครูในประเทศไทยแล้วสรุป ไว้ว่า "การตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารและ
 อาจารย์นั้นเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยครู เมื่อทุกฝ่ายมีปะทะสัมพันธ์กันมาก
 เท่าใดจะยิ่งทำให้ ปทัสถาน (norm) และค่านิยม (Value) ของฝ่ายต่าง ๆ มีความคล้ายคลึงกัน
 ยิ่งขึ้น อันจะมีผลทำให้ความขัดแย้งลดน้อยลง และทุกฝ่ายจะให้ความร่วมมือกันมากขึ้น" นิวัณ
 สุขรัตน์ (2531) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และสรุปไว้ว่า ความสำเร็จขององค์การมิได้ขึ้นอยู่กับคนใด
 คนหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของบุคคลหลาย ๆ คน การที่ครูได้เข้าไปมี
 ส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น ก็เป็นสิ่งที่เชื่อได้ว่าย่อมจะเกิดความรักความผูกพันต่อโรงเรียนและ
 พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความเต็มใจและนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้อย่างแน่นอน
 จะเห็นได้ว่า การตัดสินใจโดยมีส่วนร่วมของสมาชิกนี้ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานให้มี
 ประสิทธิภาพ เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2529) กล่าวว่า ผลประโยชน์ซึ่งเป็น
 ผลจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกชี้ให้เห็นถึงความเข้าใจที่ว่า การมีส่วนร่วมจะเป็นวิธีการที่มี
 ประสิทธิภาพในการทำงานของกลุ่ม การมีส่วนร่วมจะช่วยให้สมาชิกของกลุ่มได้สนองตอบความ
 ต้องการของตนเกี่ยวกับการเข้าใจตนเองความเป็นอิสระและอำนาจของตนเอง นอกจากนี้ยัง
 ช่วยให้ออกแบบมีโอกาสกระทำกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของตน เนื่องจากองค์การได้รวบรวม
 และพิจารณาถึงความต้องการและความสนใจของกลุ่ม ดังนั้นการตัดสินใจของฝ่ายบริหารจึงทำให้
 ครูรู้สึกว่าไม่เป็นฝ่ายตัดสินใจด้วยตนเองเกินไป การมีส่วนร่วมจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะดึงพนักงานเข้า
 มามีส่วนร่วมการจัดข้อขัดแย้ง และการเป็นฝ่ายตรงกันข้ามจะถูกทดแทนโดยกิจกรรมที่ให้ความ
 ร่วมมือ

ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2530) ได้สรุปย่อเอกสารงานวิจัยและทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครู อาจารย์ ในการตัดสินใจ ดังนี้

1. โอกาสของการมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ
 ในด้านขวัญกำลังใจของครู อาจารย์ และความกระตือรือร้นของครู อาจารย์ ในองค์การ
 โรงเรียน

2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในทางบวก กับความพึงพอใจของ ครู อาจารย์ แต่ละคนในด้านอาชีพสอนหนังสือ
3. ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ ที่เปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะเป็นที่รักของครู อาจารย์มากกว่า
4. ครู อาจารย์ ไม่ได้คาดหวังหรือต้องการเข้าร่วมในการตัดสินใจทุกครั้งเสมอไป ที่จริงแล้วการเข้าร่วมมากเกินไป สามารถสร้างผลลัพท์ในทางลบได้
5. บทบาทและหน้าที่ของครู อาจารย์ และผู้บริหารในการตัดสินใจ จำเป็นจะต้องผันแปรไปตามธรรมชาติของปัญหา

6. ทั้งองค์ประกอบภายใน และองค์ประกอบภายนอกมีผลกระทบต่อปริมาณความมากน้อยของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู อาจารย์

การตัดสินใจด้วยวิธีที่ 5 "ที่ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือก ร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วทำการตัดสินใจโดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" นั้น โดยสรุปส่วนใหญ่เห็นว่า การให้กลุ่มตัดสินใจจะทำให้เกิดความรวดเร็ว สมาชิกของกลุ่มมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเกิดความพอใจ เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีอื่น ในทำนองกลับกันได้มีผู้ให้ความเห็นโต้แย้งว่า การให้กลุ่มตัดสินใจจะเกิดผลเสียหายได้ จากสาเหตุ ดังนี้ (องชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์, 2533)

- สมาชิกของกลุ่มมีการอละสลุ่มช่วยเหลือกันเกินไป
  - สมาชิกของกลุ่มอาจไม่มีประสบการณ์ หรือความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน
  - การมีจำนวนสมาชิกมากเกินไปจะก่อให้เกิดความตึงเครียดในการแก้ปัญหา
- ร่วมกัน
- การอภิปรายอาจกินเวลายาวนาน
  - มีผู้รู้ถึงปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเทคนิค และความสลับซับซ้อนของปัญหาน้อยมาก
  - สมาชิกบางคนอาจใช้ฐานของอำนาจที่มีอยู่ เช่น ตำแหน่ง หรือความรอบรู้
- ข่มขู่ผู้อื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความกดดันแก่ผู้อื่นในอันที่จะไม่กล้า วิพากษ์วิจารณ์
- สมาชิกบางคนมีความสามารถในการติดต่อสารต่างกัน อาจทำให้ข้อมูล

บิด เบือนไป

กิติมา ปรีดีติลล (2529) กล่าวถึงการพิจารณาโดยกลุ่มบุคคลว่า "การมีคณะกรรมการก็เป็นวิธีหนึ่งของการตัดสินใจแบบกลุ่ม ซึ่งข้อควรระวังของคณะกรรมการ ก็คือผลของการตัดสินใจของคณะกรรมการ อาจจะไม่ใช่ว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุด แต่ขึ้นอยู่กับความเห็นด้วยของคณะกรรมการเป็นส่วนใหญ่"

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยวิธีที่ 5 เป็นส่วนใหญ่ในทงงาน น่าจะส่งถึงการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะ "การตัดสินใจถือว่า เป็นหัวใจของการบริหารงาน บรรดากระบวนการบริหารอย่างอื่น ล้วนแต่ขึ้นอยู่กับมติตัดสินใจสั่งการทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะการกระทำเป็นผลตาม หลังการตัดสินใจสั่งการ" ประกอบ คุนารักษ์ และอำพล ศรีชัย (2529) ดังนั้นการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ย่อมทำให้การตัดสินใจมีความถูกต้อง เหมาะสมก่อให้เกิดความพอใจแก่ทุกฝ่าย การปฏิบัติงาน ย่อมมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รวมถึงการทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดด้วย

3. ปัญหาการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จากผลการวิจัยที่สรุปได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้วิธีการตัดสินใจสั่งการด้วยวิธีที่ 5 คือ "ผู้บริหารประชุมอภิปรายปัญหา ประเมินทางเลือกร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วทำการตัดสินใจ โดยใช้ความเห็นสอดคล้องกัน" เป็นส่วนใหญ่ในทงงาน ส่งผลถึงระดับปัญหาในการตัดสินใจซึ่งอยู่ในระดับต่ำ (ความถี่ 1-7 จากความถี่ทั้งหมด 22) ข้อสังเกตที่ควรนำมาอภิปราย ได้แก่ ปัญหาของการตัดสินใจสั่งการในการพิจารณาความดีความชอบของครู อาจารย์ ในโรงเรียน ซึ่งเป็นปัญหาของการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของบุคคล ทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน หรือเกิดข้อขัดแย้งในองค์การได้เสมอ การตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารต้องพิจารณาให้รอบคอบ บริสุทธิ์ ยุติธรรม และเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติ ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมในการตัดสินใจอย่างเป็นขั้นตอน น่าจะช่วยทำให้การตัดสินใจสั่งการเป็นที่พอใจแก่ทุกฝ่าย ปัญหาที่สมควรนำมาอภิปรายอีกปัญหาหนึ่งคือ ปัญหาเกี่ยวกับ ครู อาจารย์ ในโรงเรียน มีความรู้ความสามารถไม่เหมาะสมกับงานที่จะปฏิบัติ และขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัญหาต่อการสั่งการให้ปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในส่วนนี้ นอกจากการแก้ปัญหาโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมแล้ว

ผู้บริหารต้องเร่งพัฒนาบุคลากรในองค์การทุกวิถีทาง รวมทั้งการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เพื่อสร้าง "แรงจูงใจ" ในการปฏิบัติงาน สมบูรณ์ พรรณานพ (2521) กล่าวไว้ว่าเป็นที่ยอมรับกันว่า ความจูงใจ (Motivation) คือ องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีความปรารถนาที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา เพราะเหตุว่าในการบริหารงานนั้น ย่อมเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องหาทางส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผลสำเร็จอย่างยิ่ง ความพยายามที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายย่อมขึ้นอยู่กับความจริงที่ว่า ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจะยอมรับนับถือผู้บังคับบัญชา และผู้บังคับบัญชาจะสามารถเร่งเร้าหรือจูงใจผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้มีความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานสักเพียงไร ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การสั่งการย่อมมีความเกี่ยวข้อง หรือขึ้นอยู่กับความจูงใจอย่างแท้จริง อีกปัญหาหนึ่งที่สมควรนำมาอภิปราย คือการขาดความรู้ในงานบริหารการศึกษาบางเรื่อง เช่นการนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้ผู้บริหารขาดความมั่นใจในการสั่งการ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองในทุกด้านเพื่อให้มีความรอบรู้อย่างต้องแท้ในทุกเรื่อง ซึ่งจะส่งผลให้สามารถตัดสินใจสั่งการได้อย่างถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรได้ศึกษาวิจัยเรื่องการตัดสินใจสั่งการเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลที่ได้จากการค้นพบนั้นอาจจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
2. ควรได้ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ของการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับขวัญในการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ในโรงเรียน ผลที่ได้จากการค้นพบนั้นอาจจะทำให้การตัดสินใจสั่งการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเป็นแนวทางแก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์การได้ทางหนึ่ง
3. ควรได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจสั่งการ ในงานบริหารการศึกษาแต่ละงานในแนวลึก อาจค้นพบปัญหาการตัดสินใจสั่งการในแต่ละงานอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าที่จะเกิดในอนาคต